

УДК 657.92

***Чишко Анастасія Іванівна,
Омеляненко Владислав Вадимович, студенти,
Науковий керівник: Коба Олена Вікторівна,
кандидат технічних наук, доцент
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка» (Україна)***

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В сучасному світі, де зростає свідомість про важливість збереження довкілля та сталого розвитку, екологічні аспекти стають не лише етичним пріоритетом, але й ключовими факторами успішного управління будь-яким підприємством. У цьому контексті, облік і звітність щодо екологічних показників виходять за межі виконання законодавства та стають стратегічним інструментом для підтримки природних ресурсів та мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище. Дослідження екологічних аспектів у контексті бухгалтерського обліку відкривають нові можливості для підприємств у досягненні економічного успіху, збереженні екосистем та підвищенні стійкості бізнесу в умовах вимогливого екологічного ринку.

На сьогоднішній день у бухгалтерському обліку екологічна інформація зазвичай або відсутня, або представлена недостатньо систематизовано та неефективно для зацікавлених сторін [1]. Це створює умови непередбачуваності для користувачів, особливо для інвесторів, які мають у планах оцінити економічну та екологічну вигідність своїх інвестицій. Вправити ситуацію і забезпечити стійкий розвиток підприємства дозволить облік екологічних аспектів діяльності. Зокрема, обліку повинні підлягати всі аспекти, пов'язані з природними ресурсами: від

їх наявності та руху до операцій з оренди й охорони [1]. Це дозволить не лише зберегти, але й відновити природні ресурси.

Для ефективного впровадження екологічного обліку необхідно вирішити низку проблем, пов'язаних із формуванням та відображенням екологічної інформації у фінансовій звітності. Відповідна інформація надасть користувачам можливість оцінити екологічну діяльність підприємства, її вплив на фінансовий стан та загальну ефективність, що, в свою чергу, сприятиме прийняттю кращих управлінських рішень та забезпеченню сталого розвитку.

Надзвичайно важливим аспектом для сучасних підприємств у контексті збереження природних ресурсів та забезпечення сталого розвитку є ефективне управління екологічними витратами. Для цього, перш за все, необхідно мати належно сформовану і визначену в обліковій політиці облікову інформацію. Зокрема, щодо класифікації і обліку екологічних витрат варто впровадити форму внутрішньої звітності - Звіт про екологічні витрати [2], що дозволить спростити процес узагальнення інформації при формуванні фінансової звітності (форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)») [2]. Оскільки відображення екологічних витрат не передбачено у формі № 2, її слід доповнити рядками «Екологічні витрати» та «Екологічні доходи». У випадку незначних екологічних витрат, їх можна відображати у рядках «Інші оперативні витрати» та «Інші оперативні доходи». Такий підхід дозволить більш повно і точно відобразити вплив екологічних аспектів на фінансовий стан підприємства.

Загальність, стандартизація та систематизація облікової інформації є ключовими аспектами успішного управління екологічними витратами. Використання внутрішніх звітів та відповідне відображення екологічних аспектів у фінансовій звітності допоможе підприємствам ефективно управляти

своїми екологічними ресурсами та забезпечити позитивний вплив на довкілля.

Ведення екологічного обліку є важливим аспектом управління сучасними підприємствами. Цей процес допомагає не лише визначити ефективність виробництва, але й оцінити вплив підприємства на навколишнє середовище. Для здійснення ефективного обліку потрібно збирати дані про природоохоронні витрати, такі як витрати на:

- заходи з охорони довкілля,
- проведення капітального ремонту основних фондів,
- капітальні вкладення у збереження природних ресурсів,
- наукові дослідження в галузі екології та раціонального використання ресурсів [3].

Крім того, облік повинен охоплювати витрати на утримання природних територій під посиленою охороною, навчання та підвищення кваліфікації працівників у сфері екології, плати за використання земель та водних ресурсів, витрати на утримання державних органів, які здійснюють діяльність у сфері охорони навколишнього середовища, а також витрати на сертифікацію продукції з точки зору екологічної безпеки.

Проведення екологічного обліку дозволяє підприємствам зберігати ресурси, мінімізувати негативний вплив на довкілля та підвищувати свою конкурентоспроможність.

Важливою складовою обліку є систематичне внесення та аналіз отриманих даних для прийняття ефективних управлінських рішень. Такий підхід допомагає підприємствам впроваджувати зелені технології, зменшувати викиди та оптимізувати використання ресурсів. Крім того, екологічний облік сприяє підвищенню довіри споживачів та інвесторів, що може мати позитивний вплив на фінансові показники підприємства та його репутацію в цілому. Таким чином,

ведення екологічного обліку є важливим кроком у напрямку сталого розвитку та збереження навколишнього середовища.

Отже, екологічні аспекти бухгалтерського обліку виявляються ключовими для сучасного управління підприємством, особливо в умовах зростаючої уваги до сталого розвитку та екологічної відповідальності. Цей аспект обліку дозволяє підприємствам не лише визначати ефективність їх діяльності з точки зору збереження природних ресурсів та захисту навколишнього середовища, але й виявляти потенційні можливості для підвищення конкурентоспроможності та зменшення витрат.

Література

1. Голуб Н. О. Екологічні аспекти бухгалтерського обліку для управління підприємством. *Європейський вектор розвитку бухгалтерського обліку, фінансів та оподаткування в аграрному секторі економіки: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф.* 2018. С. 22–24. URL: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/8193/1/zb_conf_07-12-2018-22-24.pdf (дата звернення: 01.05.2024).

2. Колісник О. П., Гордієнко Т. В. Облік екологічних витрат у системі управління підприємством в умовах сталого розвитку. *Modern Economics*. 2020. № 19 (2020). С. 69-75. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-12](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-12).

3. Маліков В., Плекан М., Кудлаєва Н. Екологічні аспекти бухгалтерського обліку в управлінні підприємством. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-89> (дата звернення: 01.05.2024).